

CBS-statistieken over de arbeidsmarkt

Banen

Cijfers over banen van werknemers en zelfstandigen zijn uitkomsten van de Arbeidsrekeningen. De Arbeidsrekeningen maken deel uit van de Nationale rekeningen, de officiële boekhouding van de Nederlandse economie. Bij de Arbeidsrekeningen gaat het om de werkgelegenheid bij bedrijven, instellingen en particuliere huishoudens in Nederland. Alle betaalde arbeid telt hierbij mee, ongeacht leeftijd, woonland of het aantal uren dat iemand per week werkt. De werkgelegenheid wordt bij de Arbeidsrekeningen op verschillende manieren gekwantificeerd: het aantal werkzame personen, het aantal banen van werkzame personen en het arbeidsvolume op basis van het totaal aantal gewerkte uren. Het verschil tussen werkzame personen en banen van werkzame personen is dat een persoon tegelijkertijd meerdere banen kan hebben (bijbanen).

De Arbeidsrekeningcijfers zijn gebaseerd op alle gegevens waarover het CBS kan beschikken. De belangrijkste bronnen bij het samenstellen van de Arbeidsrekeningen zijn de banenbestanden op basis van de polisadministratie, het bestand Satelliet Zelfstandige Ondernemers (SZO) en het zelfstandigenbestand uit het Stelsel van Sociaal-statistische Bestanden (SSB).

Omdat niet alle brongegevens van de Arbeidsrekeningen en de Nationale rekeningen direct bij eerste publicatie beschikbaar zijn, wordt gewerkt met een cyclus van voorlopige, nader voorlopige en definitieve cijfers. Voor de kwartaalcijfers geldt dat de eerste uitkomsten uiterlijk 45 dagen na afloop van een kwartaal worden gepubliceerd. De uitkomsten van deze zogenaamde flashraming kunnen wijzigen op grond van nieuwe statistische informatie. Zo is bij de tweede raming, die uiterlijk 90 dagen na afloop van het kwartaal wordt gepubliceerd, meer respons beschikbaar van belangrijke bronstatistieken.

Een *baan* is een expliciete of impliciete overeenkomst tussen een persoon en een in Nederland gevestigde economische eenheid (een bedrijf, instelling of particulier huishouden) om gedurende een bepaalde periode of tot nader order tegen beloning werk te verrichten. De niet-bezette arbeidsplaatsen (vacatures) tellen dus niet mee in het aantal banen. Naast banen van werknemers zijn er ook banen van zelfstandigen.

Werknemers zijn personen die op grond van een arbeidsovereenkomst betaald werk verrichten voor een economische eenheid en waarvan de betaling (in geld en/of in natura) als beloning van werknemers wordt geregistreerd.

Zelfstandigen zijn personen die arbeid verrichten voor eigen rekening of risico in een eigen bedrijf of praktijk, of in het bedrijf of de praktijk van een gezinslid, of in een zelfstandig uitgeoefend beroep. Hiertoe behoren onder meer ook huishoudelijke hulpen, gastouders, babysitters, krantenbezorgers en folderaars. Meewerkende gezinsleden worden tot zelfstandigen gerekend tenzij zij een arbeidsovereenkomst zijn aangegaan.

Vacatures

Een vacature is een arbeidsplaats waarvoor, binnen of buiten een onderneming of instelling, personeel wordt gezocht dat onmiddellijk of zo spoedig mogelijk geplaatst kan worden. Naast het aantal openstaande vacatures, wordt ook gepubliceerd over het aantal vacatures dat in de loop van het kwartaal is ontstaan en het aantal vacatures dat in de loop van het kwartaal is vervuld. Het aantal vacatures meet het CBS elk kwartaal met een enquête onder ruim twintigduizend bedrijven en overheidsinstanties.

Werkloze en werkzame beroepsbevolking

Het officiële werkloosheidscijfer van Nederland betreft de *werkloze beroepsbevolking*. Dat zijn alle personen van 15 tot 65 jaar zonder werk (of met werk voor minder dan twaalf uur per week), die actief op zoek zijn naar betaald werk voor twaalf uur of meer per week en daarvoor beschikbaar zijn (nationale definitie werkloze beroepsbevolking). De *werkzame beroepsbevolking* omvat alle personen van 15 tot 65 jaar die in Nederland wonen en betaald werk hebben voor twaalf uur of meer per week.

Voor internationale vergelijkingen wordt de definitie van de werkloze beroepsbevolking volgens de richtlijnen van de International Labour Organization (ILO) gebruikt. Deze omvat alle personen van 15 tot 75 jaar zonder betaald werk, die actief op zoek zijn naar werk en daarvoor ook beschikbaar zijn. Meer informatie over de verschillen tussen de nationale en de ILO-definitie staat in het artikel [Werkloze en werkzame beroepsbevolking: twee afbakeningen](#). Met ingang van 26 februari 2015 zal het CBS de hoofdindicator van de werkloosheid baseren op de definitie van de ILO.

De cijfers over de werkloze en werkzame beroepsbevolking zijn gebaseerd op de Enquête Beroepsbevolking, een steekproefonderzoek dat maandelijks onder dertigduizend mensen in Nederland wordt gehouden.

Seizoencorrectie

Om de kortetermijnontwikkeling van verschillende cijfers in beeld te brengen gebruikt het CBS cijfers die voor seizoeninvloeden gecorrigeerd zijn. Deze cijfers houden rekening met veranderingen die zich ieder jaar opnieuw voordoen. Zo is het gebruikelijk dat het niet voor seizoeninvloeden gecorrigeerde aantal werklozen in de eerste maanden van het jaar stijgt (bijvoorbeeld vanwege aflopende contracten of slechte weersomstandigheden). Ook in juli stijgt de werkloosheid doorgaans, waarna in augustus de werkloosheid weer daalt (vooral bij jongeren).

De seizoengecorrigeerde kwartaalcijfers over de beroepsbevolking worden nog niet regulier gepubliceerd. Op StatLine zijn wel seizoengecorrigeerde maandcijfers over de beroepsbevolking beschikbaar. De seizoengecorrigeerde kwartaalcijfers zijn berekend als een gemiddelde van de maandcijfers in het betreffende kwartaal.

Voor de Arbeidsrekeningcijfers geldt dat bij het uitkomen van nieuwe kwartaalcijfers de seizoen- en werkdagcorrectie steeds opnieuw wordt doorgerekend. Dit leidt doorgaans tot geringe bijstellingen van eerder geraamde cijfers, maar incidenteel tot meer substantiële bijstellingen.

Verschillen tussen banen en werkzame beroepsbevolking

Tussen de cijfers over de werkzame beroepsbevolking enerzijds en het aantal banen van werkzame personen anderzijds zit een groot verschil. De werkzame beroepsbevolking omvat alle personen van 15 tot 65 jaar die in Nederland wonen en twaalf uur of meer per week werken, ongeacht in welk land. Bij het aantal banen van werkzame personen wordt daarentegen iedereen meegerekend die bijdraagt aan de productie in Nederland ongeacht leeftijd, woonland of het aantal uren dat per week gewerkt wordt, waarbij bovendien ook de bijbanen meegeteld worden. De werkzame beroepsbevolking wordt gemeten met de Enquête beroepsbevolking (EBB), het aantal banen van werkzame personen bij Arbeidsrekeningen (AR). In onderstaande tabel worden de verschillen tussen de twee uitkomsten weergegeven.

Relatie werkzame beroepsbevolking (EBB) en banen van werkzame personen (Arbeidsrekeningen), 2011

---

x 1 000

Werkzame beroepsbevolking (EBB) ¹⁾	7 392
Plus: personen van 15-64 jaar die minder dan 12 uur per week werken	840
Plus: werkzame personen jonger dan 15 jaar	45
Plus: werkzame personen van 65 jaar en ouder	137
Plus: werkzame personen in iit-bevolking ²⁾	14
Werkzame personen die in Nederland wonen	8 428
Min: personen werkzaam in het buitenland	32
Plus: werkzame personen wonend in het buitenland	235
Plus: bijraming zwart werk en bijzondere groepen ³⁾	239
Plus: statistisch verschil	-16
Werkzame personen die in Nederland werken (AR)	8 854
Plus: bijbanen	1.098
Banen van werkzame personen (AR)	9 952

---

1) Werkzame beroepsbevolking volgens de nationale definitie: personen van 15 tot 65 jaar die wonen in Nederland en minstens 12 uur per week werken.

2) De personen die wonen in inrichtingen, instellingen en tehuizen (iit-bevolking) tellen bij de EBB niet mee.

3) Huishoudelijke hulpen, oppas, krantenbezorgers, folderaars en zwart of illegaal werk, voorzover niet waargenomen via de EBB.